

2008 m. rugsėjo 3 d., trečiadienis

Gruzija

P6_TA(2008)0396

2008 m. rugsėjo 3 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Gruzijoje

(2009/C 295 E/08)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Gruzijos, ypač į 2006 m. spalio 26 d. rezoliuciją dėl padėties Pietų Osetijoje ⁽¹⁾, į 2007 m. lapkričio 29 d. ⁽²⁾ ir 2008 m. birželio 5 d. ⁽³⁾ rezoliucijas dėl padėties Gruzijoje,
- atsižvelgdamas į savo 2007 m. lapkričio 15 d. rezoliuciją dėl Europos kaimynystės politikos (EKP) stiprinimo ⁽⁴⁾, taip pat į savo 2008 m. sausio 17 d. rezoliucijas dėl veiksmingesnės Pietų Kaukazu skirtos ES politikos ⁽⁵⁾ ir dėl požiūrio į Juodosios jūros regioninę politiką ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į kartu su Gruzija patvirtintą EKP veiksmų planą, kuriame numatytas įsipareigojimas bendradarbiauti sprendžiant Gruzijos vidaus konfliktus,
- atsižvelgdamas į 2008 m. birželio 16 d. Tarybos bendruosius veiksmus 2008/450/BUSP dėl Europos Sąjungos tolesnės paramos konflikto sprendimo procesui Gruzijoje / Pietų Osetijoje ⁽⁷⁾, taip pat į ankstesnius Tarybos bendruosius veiksmus tuo pačiu klausimu,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl ES ir Rusijos santykių, ypač į 2008 m. birželio 19 d. rezoliuciją dėl 2008 m. birželio 26–27 d. Chanty Mansijske vykusio ES ir Rusijos vadovų susitikimo ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos 2008 m. rugpjūčio 13 d. neeilinio posėdžio išvadas dėl padėties Gruzijoje,
- atsižvelgdamas į 2008 m. rugsėjo 1 d. Briuselyje vykusio Europos Vadovų Tarybos neeilinio susitikimo išvadas ⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į JT Saugumo Tarybos rezoliucijas S/RES/1781 (2007) ir S/RES/1808 (2008), pagal kurias remiamas Gruzijos teritorinis vientisumas, o pagal antrąją rezoliuciją iki 2008 m. spalio 15 d. pratęsimi JT stebėtojų misijos Gruzijoje (UNOMIG) įgaliojimai,
- atsižvelgdamas į 2008 m. rugpjūčio 19 d. Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Nuolatinės tarybos sprendimą Nr. 861 dėl to, kad būtų padidintas kariškių stebėtojų skaičius ESBO misijoje Gruzijoje,
- atsižvelgdamas į NATO vadovų susitikimo, įvykusio 2008 m. balandžio 3 d. Bukarešte, deklaraciją ir į NATO Tarybos 2008 m. rugpjūčio 19 d. posėdžio išvadas,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 4 dalį,

⁽¹⁾ OL C 313 E, 2006 12 20, p. 429.

⁽²⁾ Priimti tekstai P6_TA(2007)0572.

⁽³⁾ Priimti tekstai P6_TA(2008)0253.

⁽⁴⁾ Priimti tekstai P6_TA(2007)0538.

⁽⁵⁾ Priimti tekstai P6_TA(2008)0016.

⁽⁶⁾ Priimti tekstai P6_TA(2008)0017.

⁽⁷⁾ OL L 157, 2008 6 17, p. 110.

⁽⁸⁾ Priimti tekstai P6_TA(2008)0309.

⁽⁹⁾ Europos Sąjungos Taryba, dokumentas 12594/08.

2008 m. rugsėjo 3 d., trečiadienis

- A. kadangi ES ir toliau remia Gruzijos su tarptautiniu mastu pripažintomis jos sienomis nepriklausomybę, suverenumą ir teritorinį vientisumą,
- B. kadangi faktai, kad Rusijos piliečių pasai buvo išduodami Pietų Osetijos gyventojams, kad buvo remiamas separatistinis judėjimas ir kad separatistai vykdė aktyvią karinę veiklą kaimuose, kuriuose gyveno Gruzijos piliečiai, prisidėjo prie to, kad padidėtų įtampa Pietų Osetijoje, ypač turint mintyje 2008 m. liepos mėnesį prie pat Gruzijos pasienio vykusius didelio masto Rusijos karinių pajėgų manevrus,
- C. kadangi po kelių savaičių padidėjusios įtampos tarp konflikto šalių ir jų ginkluotų susirėmimų bei Pietų Osetijos separatistų pajėgų provokuojamų veiksmų, įskaitant bombų atakas, mirtinus išpuolius, susišaudymus ir apšaudymus artilerijos pabūklais, kurie lėmė daugelio civilių gyventojų žūtį ir dar daugiau jų buvo sužeista, naktį iš 2008 m. rugpjūčio 7 d. į 8 d. Gruzijos kariuomenė pradėjo netikėtą Cchinvalio apšaudymą artilerijos pabūklais, po kurio, pasitelkus tankus ir kariškius, sekė karinė sausumos operacija, kurios tikslas – susigrąžinti Pietų Osetijos kontrolę,
- D. kadangi Rusija nedelsdama atsakė į šiuos veiksmus, t. y. po ilgalaikio karinių pajėgų telkimo pradėjo didžiulį kontrpuolimą, pasiuntė tankus ir sausumos pajėgas, bombardavo kelias Gruzijos vietas, įskaitant Gorio miestą, ir blokavo Gruzijos uostus prie Juodosios jūros,
- E. kadangi dėl krizės apie 158 000 žmonių buvo priversti išsikelti iš gimtinės ir palikti savo namus ir dabar jiems reikia pagalbos siekiant sugrįžti; kadangi dėl kasetinės ginkluotės, nesproguusių sprogmenų ir priešpėstinių minų bei dėl Rusijos išpėjimų ir bendradarbiavimo stokos, toks sugrįžimas tampa nesaugus,
- F. kadangi Rusijos kariniai veiksmai stipriai pažeidė Gruzijos infrastruktūrą ir kadangi reikalinga humanitarinė pagalba,
- G. kadangi tarptautiniai žmogaus teisių tyrinėtojai ir karo apžvalgininkai užfiksavo, jog Rusijos karinės pajėgos Gruzijoje naudojo kasetinę ginkluotę ir dėl to konflikto zonose liko tūkstančiai nesproguusių sprogmenų; kadangi Gruzija taip pat pripažino, kad Pietų Osetijoje netoli Rokio tunelio buvo naudojamos kasetinės bombos,
- H. kadangi Gruzijos ir Rusijos prezidentai 2008 m. rugpjūčio 12 d. įsipareigojo laikytis susitarimo, pagrįsto ES tarpininkavimo pastangomis, kuriomis pasiekta, kad būtų nedelsiant nutraukta ugnis, išvestos Gruzijos ir Rusijos pajėgos į pozicijas, kuriose jos buvo iki 2008 m. rugpjūčio 7 d., ir pradėtos tarptautinės derybos dėl skubių tarptautinių priemonių, reikalingų siekiant pasirengti taikiam ir ilgalaikiam konflikto sprendimui,
- I. kadangi NATO 2008 m. rugpjūčio 19 d. laikinai nutraukė santykius su Rusija aukščiausiu lygmeniu, nes Rusijos kariniai veiksmai buvo „neproporcingi“ ir „nesuderinami su taikos palaikymo veiksmais tam tikroje Gruzijos dalyje“ ir negalima tvarkyti „įprastinių reikalų“ tol, kol Gruzijoje tebėra Rusijos pajėgos,
- J. kadangi 2008 m. rugpjūčio 22 d. Rusija išvedė tankus, atitraukė artileriją ir šimtus karių būrių iš Gruzijoje užimamų priešakinių pozicijų, tačiau ir toliau kontroliuoja Pietų Abchazijoje esančio Počio uosto prieigą, ir kadangi Rusijos vyriausybė paskelbė, kad paliks karius saugumo zonoje aplink Pietų Osetiją ir sukurs aštuonis kontrolės punktus, kuriuose dislokuos Rusijos karines pajėgas,
- K. kadangi 2008 m. rugpjūčio 25 d. Rusijos parlamento aukštieji rūmai balsuodami pritarė rezoliucijai, kurioje prezidentas raginamas pripažinti nuo Gruzijos atsiskyrusių Abchazijos ir Pietų Osetijos regionų nepriklausomybę, ir po to, 2008 m. rugpjūčio 26 d. prezidentas Dmitrijus Medvedevas priėmė sprendimą, kad Rusija formaliai pripažįsta abu regionus kaip nepriklausomas valstybes,
- L. kadangi konflikto sprendimas turi didžiulių pasekmių regiono stabilumui ir saugumui, o šios pasekmės gerokai peržengia tiesioginių konflikto šalių santykių ribas: galimos pasekmės ES ir Rusijos santykiams, EKP ir Juodosios jūros regionui ir už jo ribų,

2008 m. rugsėjo 3 d., trečiadienis

M. kadangi ES, reaguodama į Gruzijoje kilusią krizę, turi likti politiniu požiūriu visiškai vieninga ir kalbėti vienu balsu, ypač svarstydamą savo santykių su Rusija klausimą; kadangi siekiant ilgalaikio taikaus konflikto Gruzijoje ir Kaukaze sprendimo būtina iš esmės persvarstyti EKP ir naujų susitarimų su visomis regiono šalimis nuostatas, bendradarbiaujant su visomis Europos ir tarptautinėmis organizacijomis, ypač su ESBO,

N. kadangi praėjusią savaitę Gruzijos vyriausybė nutraukė diplomatinis santykius su Rusija ir Rusijos Federacija atsakė tuo pačiu,

1. mano, kad Kaukazo konfliktai negali būti sprendžiami karinėmis priemonėmis, ir griežtai smerkia visus, kurie panaudojo jėgą ir smurtą siekdami pakeisti padėtį nuo Gruzijos atsiskyrusiose Pietų Osetijos ir Abchazijos teritorijose;

2. ragina Rusiją gerbti Gruzijos Respublikos suverenumą, teritorinį vientisumą ir tarptautiniu mastu pripažįstamų sienų neliečiamumą ir dėl šios priežasties, kaip prieštaraujantį tarptautinei teisei, griežtai smerkia Rusijos Federacijos pripažinimą, kad Pietų Osetijos ir Abchazijos regionai, atsiskyrę nuo Gruzijos, yra nepriklausomi;

3. atkreipia dėmesį į tai, kad bet koks sprendimas dėl galutinio Pietų Osetijos ir Abchazijos statuso turi atitikti pagrindinius tarptautinės teisės, įskaitant 1975 m. Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos baigiamąjį aktą (Helsinkio baigiamasis aktas), principus, ypač susijusius su pabėgėlių grąžinimu ir pagarba jų turtui bei mažumų teisių užtikrinimu ir pagarba joms;

4. smerkia nepriimtinius ir neproporcingus Rusijos karinius veiksmus ir jos išiveržimą gilyn į Gruziją pažeidžiant tarptautinę teisę; pabrėžia, kad nėra jokios teisėtos priežasties, kuria būtų galima pagrįsti Rusijos išiveržimą į Gruziją, dalies teritorijos okupavimą ir grasinimą panaikinti demokratinės šalies vyriausybę;

5. apgailestauja, kad žuvo gyventojų ir jie patyrė kančių dėl to, jog visos konflikto šalys naudojo jėgą nesirinkdamos taikinių;

6. yra labai susirūpinęs pasekmėmis, kurias Rusijos minų sprogdinimas turėjo socialinei ir ekonominei Gruzijos veiklai, ypač geležinkelio tilto netoli Kaspio, jungusio pagrindinę geležinkelio liniją iš Tbilisio į Potį, susprogdinimo 2008 m. rugpjūčio 16 d. ir traukinio, kuriuo iš Kazachstano per Potį buvo gabenama eksportuojama žaliavinė nafta, susprogdinimo 2008 m. rugpjūčio 24 d. pasekmėmis; pabrėžia, kad abiem veiksmais pažeistas paliaubų įsipareigojimas;

7. primena, jog tvirtai tiki principu, kad jokia trečioji šalis neturi teisės vetuoti suverenaus kitos šalies sprendimo tapti kitos tarptautinės organizacijos arba aljanso nare arba teisės destabilizuoti demokratiškai išrinktą vyriausybę;

8. pabrėžia, kad ES ir Rusijos santykiai turi būti grindžiami pagarba pagrindiniams Europos bendradarbiavimo reikalavimams ir ją reikia rodyti veiksmais, o ne vien žodžiais;

9. giria ES pirmininkaujančią valstybę narę už veiksmingumą ir spartą reaguojant į šį konfliktą, taip pat ES valstybių narių vienybę, parodytą tarpininkaujant konflikto šalims ir sudarant joms sąlygas pasirašyti paliaubų planą; taigi palankiai vertina anksčiau minėto Europos Vadovų Tarybos neeilinio susitikimo išvadas;

10. primygtinai reikalauja, kad Rusija laikytųsi visų savo įsipareigojimų, kuriuos prisiėmė pagal paliaubų susitarimą, sudarytą ir pasirašytą ES idėjus diplomatinį pastangų, ir nedelsiant išvestų savo karines pajėgas iš Gruzijos teritorijos bei sumažintų savo karines pajėgas Pietų Osetijoje ir Abchazijoje tiek, kad liktų tik Rusijos taikos palaikymo pajėgos, buvusios dviejose provincijose iki konflikto pradžios; smerkia plačiai paplitusį išiveržusių Rusijos karinių pajėgų ir karo samdinių plėšikavimą;

11. reikalauja skubiai atlikti nepriklausomą tarptautinį tyrimą, siekiant nustatyti faktus ir užtikrinti didesnę aiškumą dėl tam tikrų pareiškimų;

2008 m. rugšėjo 3 d., trečiadienis

12. ragina Gruziją, kuri ratifikavo Tarptautinio Baudžiamojo Teismo (TBT) Romos statutą, ir Rusijos valdžios institucijas paremti TBT prokuroro biurą ir su juo bendradarbiauti atliekant šių tragiškų įvykių bei išpuolių prieš civilius, kurie įvyko konflikto metu, tyrimą, kad būtų nustatyta atsakomybė ir kad atsakingi asmenys būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn;

13. ragina Rusijos ir Gruzijos valdžios institucijas suteikti visą informaciją apie vietas, kuriose jų ginkluotos pajėgos numetė kasetines bombas, kad būtų galima nedelsiant pradėti išminavimo operacijas ir išvengti nekaltų civilių žūties nuo nelaimingų atsitikimų ir palengvinti perkeltų asmenų saugų grįžimą į jų gyvenamąją vietą;

14. ragina ES ir NATO bei šios organizacijos nares, remiantis bendra pozicija, naudoti visas galimybes siekiant įtikinti Rusijos vyriausybę laikytis tarptautinės teisės reikalavimų, nes tai būtina sąlyga, jei norima užimti svarbią vietą tarptautinėje bendruomenėje; primena Rusijai, kaip galingai valstybei, turinčiai JT veto teisę, jos atsakomybę už pasaulinę taiką;

15. ragina Tarybą ir Komisiją peržiūrėti jų politiką Rusijos atžvilgiu, jei Rusija nevykdytų savo įsipareigojimų pagal ugnies nutraukimo susitarimą; atsižvelgdamas į tai, pritaria Europos Vadovų Tarybos sprendimui atidėti derybas dėl partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo, kol Rusijos pajėgos atsitrauks iš pozicijas, kuriose jos buvo iki 2008 m. rugpjūčio 7 d.;

16. ragina Komisiją parengti supaprastinto vizų režimo ir readmisijos susitarimus su Gruzija, kurie būtų bent jau lygiaverčiai susitarimams su Rusija;

17. ragina ES valstybes nares peržiūrėti vizų vykdyti ekonominę veiklą Pietų Osetijoje ir Abchazijoje išdavimo tvarką;

18. griežtai smerkia priverstinį gruzinių perkėlimą iš Pietų Osetijos bei Abchazijos ir ragina faktines Pietų Osetijos bei Abchazijos valdžios institucijas laikantis tarptautinės humanitarinės teisės užtikrinti, kad perkelti civiliai gyventojai galėtų saugiai grįžti;

19. pritaria ESBO iniciatyvai padidinti neginkluotų stebėtojų skaičių; ragina toliau stiprinti ESBO misiją Gruzijoje, suteikiant misijos darbuotojams visišką laisvę judėti šalies teritorijoje, ir ragina ES valstybes nares prisidėti prie šių pastangų;

20. ragina, kad ES aktyviai prisidėtų prie planuojamų tarptautinių priemonių, skirtų konfliktui išspręsti, ir todėl pritaria Europos Vadovų Tarybos sprendimui dislokuoti Europos saugumo ir gynybos politikos (ESGP) stebėtojų misiją, kurios veikla papildytų JT ir ESBO misijų veiklą, ir prašyti JT ar ESBO įgaliojimų ESGP taikos palaikymo misijai;

21. pritaria tam, kad ES aktyviai ir nuolat remtų visas tarptautines pastangas rasti taikų ilgalaikį konflikto sprendimą, visų pirma pritaria Tarybos įsipareigojimui remti visas JT, ESBO ir kitas pastangas spręsti konfliktą; ypač pritaria sprendimui paskirti ES specialųjį įgaliotinį krizės Gruzijoje klausimais;

22. pritaria 6 mln. EUR dydžio Komisijos sparčios humanitarinėms pagalbos, skirtos civiliams gyventojams, paketui, kurį, remiantis vietoje atliekamu poreikių vertinimu, turi papildyti kitos lėšos; pažymi, kad dėl konflikto skubiai reikia skirti atstatymo pagalbą;

23. pritaria Tarybos sprendimui surengti tarptautinę donorų konferenciją Gruzijos atstatymo klausimu, ir ragina Tarybą ir Komisiją apsvarstyti galimybes įgyvendinti plataus užmojo ES planą siekiant finansiškai paremti nuo karo nukentėjusių Gruzijos sričių atstatymą ir užtikrinti svaresnę ES politinę dalyvavimą šioje šalyje ir apskritai visame regione;

24. ragina visas konflikto šalis leisti nukentėjusiems asmenims, įskaitant pabėgėlius ir šalies viduje perkeltus asmenis, visapusiškai ir nevaržomai naudotis humanitarine pagalba;

2008 m. rugsėjo 3 d., trečiadienis

25. mano, kad sprendžiant konfliktą Gruzijoje ir kitus Pietų Kaukaze neišspręstus konfliktus, teigiamą poveikį darytų vis dažniau taikomos tarptautinės konfliktų sprendimo priemonės; taigi siūlo, kad ES sukvieštų Kaukazo taikos konferenciją, kuri būtų svarbiausia šio proceso dalis; mano, kad šios konferencijos metu turėtų būti aptartos tarptautinės garantijos, susijusios su visapusiška pagarba civilinėms ir politinėms teisėms bei demokratijos skatinimu taikant tarptautinės teisės normas; pabrėžia, kad taip pat turėtų būti užtikrinta galimybė konferencijos metu išklausti neatstovaujamų ar engiamų Kaukazo regiono grupių atstovus;

26. ragina Tarybą ir Komisiją toliau plėtoti EKP, geriau ją pritaikant prie Rytų partnerių poreikių, pvz., stiprinti ES įtaką Juodosios jūros regione, priimti Parlamento pasiūlymą sukurti „Europos ekonominę erdvę plius“ arba Švedijos ir Lenkijos pasiūlymą dėl Rytų partnerystės ir paspartinti, ypač Gruzijos, Ukrainos ir Moldovos Respublikos požiūriu, laisvosios prekybos zonos įsteigimą; pažymi, kad liberalizuojant šioms šalims taikomą ES vizų politiką reikia atsižvelgti į tai, kad Rusijai šioje srityje buvo suteiktos palankesnės sąlygos nei šioms šalims;

27. pabrėžia, kad įvairios pietų Kaukaze kylančios problemos tarpusavyje susijusios, taigi reikia išsamaus sprendimo patvirtinant stabilumo paktą ir dalyvaujant svarbiausiems išorės veikėjams; pabrėžia, kad reikia plėsti bendradarbiavimą su kaimyninėmis Juodosios jūros regiono šalimis: sukurti specialias institucijas ir daugiašales priemones, pvz., Juodosios jūros sąjungą, ir surengti tarptautinę konferenciją saugumo ir bendradarbiavimo pietų Kaukaze klausimu; taigi prašo Komisiją pateikti Parlamentui ir Tarybai konkretų pasiūlymą dėl Juodosios jūros regiono, įskaitant Turkiją ir Ukrainą, daugiašalės sistemos steigimo; mano, kad, siekiant užtikrinti viso regiono stabilumą ir energijos srautą, reikėtų įtraukti kaimynines šalis, pvz., Kazachstaną;

28. primena, kad 2008 m. balandžio 3 d. Bukarešte vykusiam NATO aukščiausio lygio susitikime buvo sutarta, kad Gruzija taps aljanso nare;

29. pabrėžia Gruzijos svarbą energetiniam ES saugumui, nes ji gali suteikti energijos perdavimo per Rusiją kelio alternatyvą; mano, jog labai svarbu, kad būtų veiksmingai saugoma esama infrastruktūra, pvz., Baku-Tbilisis-Ceihanas naftotiekis, ir ragina Komisiją šiuo tikslu suteikti Gruzijai visą reikiamą pagalbą; tikisi tvirto ES politinio ir biudžetinio įsipareigojimo siekiant įgyvendinti dujotiekio projektą „Nabucco“, kuris laikomas prioritetiniu ES projektu, pagal kurį numatomas Gruzijos teritoriją kertantis dujotiekis, ir kuris yra geriausia alternatyva projektams, kurių buvo imtasi kartu su Rusija, ir kurie visi potencialiai padidintų valstybių narių politinę ir ekonominę priklausomybę nuo Rusijos;

30. ragina Tarybą ir Komisiją toliau dėti pastangas siekiant priimti bendrą ES energetikos politiką, kuri, inter alia, patenkintų poreikį diversifikuoti tiekimo šaltinius;

31. mano, kad bendradarbiavimas pietų Kaukaze turėtų reikšti ne dvi atskiras ES ir Rusijos įtakos zonas (vadinamosios interesų sritys);

32. mano, kad ES vaidmuo dabartinėje krizėje atkreipia dėmesį į tai, kad reikia stiprinti Europos užsienio reikalų, gynybos ir saugumo politiką, ir mano, kad Lisabonos sutartyje, kuri apima Vyriausiojo įgaliotinio posto įsteigimą, solidarumo sąlygą ir ES energetinio saugumo politiką, nubrėžtas teisingas kelias tam pasiekti;

33. pabrėžia, kad reikia išsaugoti stabilumą pietų Kaukazo regione, ir ragina Armėnijos ir Azerbaidžano vyriausybes padėti siekti šio tikslo laikantis visų tarptautinių savo įsipareigojimų;

34. pakartoja, kad pliuralistinio ir demokratinio valdymo principas, taip pat veikiančios opozicijos partijos ir pagarba žmogaus ir pilietinėms teisėms geriausiai užtikrina stabilumą visame pietų Kaukazo regione;

35. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybėms narėms, Gruzijos ir Rusijos Federacijos prezidentams ir parlamentams, NATO, ESBO ir Europos Tarybai.